

8. उपयुक्त व उपद्रवी सूक्ष्मजीव

1) क्लॉस्ट्रीडिअमची थोडक्यात माहिती लिहा.

उत्तर - क्लॉस्ट्रीडिअम सूक्ष्मजीवी अन्न खराब करतात या सूक्ष्मजीवांच्या 100 वेगवेगळ्या प्रजाती आहेत. त्यातील काही जमीनीत मुक्तपणे जगतात तर काही मनुष्य व इतर प्राण्यांच्या मूलभूत गरजांमध्ये जगतात. या सजीवांचा आकार सळईसारखा असतो आणि वेगवेगळ्या स्थितीत बाटलीच्या आकाराचे एन्डोस्पोअर तयार करतात. क्लॉस्ट्रीडिअम जीवाणू ऑक्सिजनचे हवेतील सर्वसामान्य प्रमाण सहन करू शकत नाहीत, कारण ते विनॉक्सी परिस्थितीत वाढतात.

2) एड्स यांचे कारक प्रसार आणि त्याचा प्रतिबंध यांवर माहिती लिहा.

उत्तर - यांचे कारक प्रसार विषाणू आहेत. याचा प्रसार एड्स झालेल्या व्यक्तीच्या शरीरातील रक्त, वीर्य व आईचे दुध यांच्या माध्यमातून होते. सुरक्षित लैंगिक संबंध,

इंजेक्शन व सुयांचा पुर्नवापर टाळावा अशाप्रकारे या प्रतिबंध करावा.

3) डॉक्टरांनी सांगितल्यावरच प्रतिजैविक औषधे घ्यावीत

उत्तर - प्रतिजैविक ही नेहमी डॉक्टरांच्या सल्लेनेच घ्यावीत, कोणत्याही प्रकारची घसादुखी, सर्दी, खोकला इन्फ्लुएंसा झाल्यास प्रतिजैविक स्वतःहून घेऊ नयेत. प्रतिजैविक ही असे औषधे आहे जे सूक्ष्मजीव आणि प्रोझोआ नष्ट करतात. डॉक्टर प्रत्येक रोग चांगल्या प्रकारे समजून घेतात आणि सर्वात योग्य प्रतिजैविक देतात. जर प्रतिजैविक आवश्यकतेपेक्षा जास्त प्रमाणात सेवन केले तर ते शरीरातील उपयुक्त जीवाणू नष्ट करतात. म्हणून डॉक्टरांनी सांगितलेली प्रतिजैविक घ्यावीत.

4) वनस्पतींना बुरशीचे उपयोग काय आहे.

उत्तर - 1) काही विशिष्ट प्रकारची बुरशी वनस्पतींच्या मुळांच्या आसपास असतात. उदा. बुरशीच्या या गटाला मायकोरायझा म्हणतात.

2) कवकांना आवश्यक असणारी शर्करा ते वनस्पतींकडून मिळवतात आणि त्या बदल्यात ते त्यांच्या आधारक वनस्पतीला पोशकद्रव्ये आणि पाणी शोषून पुरवतात. अशाप्रकारे कवक पाणी शोषून पुरवतात. अशाप्रकारे कवक आणि वनस्पती या दोघांत अशाप्रकारचे सहजीवन नाते दिसून येते.

3) झाडावरून गळून खाली पडलेली पाने ब-याचदा चरणा-या प्राण्यासाठी विशारी ठरू शकतात परंतु काही कवक प्रजाती अशा पानांना विशमुक्त करते.

4) कायत्रीड नावाच्या कवकांचा समुह मोठ्याल्या कानविटासारख्या मूस प्राण्यांच्या जठरीत राहतो आणि अन्नपचनास मदत करतो.

5) वारूळे बांधणा-या वानवीच्या प्रजातीदेखील पानकाप्या मुंग्याप्रमाणेच कवकांची लागवड करतात.

5) विकृतचे खादयपदार्थ टिकवण्यासाठी त्यात कोणती परिरक्षके मिसळली जातात.

उत्तर -

1) BHT (butylated hydroxytoluene)

2) BHA (butylated hydroxyanisole)

3) सोडिअम नायट्रेट

4) सल्फाइट्स

5) मोनो सोडिअम ग्लुटामेट

6) सोडिअम बेन्झोएट

BUDHIRAJ